

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO-KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 1,20 zł z odnośnikiem przez pocztę 20 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, słożenia pracy, przerwaniu komunikacji, abonent nie ma prawa żądać posaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy redakcja nie odpowiada. Redakcja i administracja: ul. Miekiewicza 1. Telefon 80. Konto ciekowe P. K. O. Poznań 204,282. — Redaktor przyjmuje od 10—12.

*Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!*

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lin.) 10 gr, za reklamy na str. 4-lin. w wiadomościach potocznych 30 gr na pierwszej str. 50 gr. Rabata udziela się przy częstym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo. I to: w poniedziałek, środek i piątek. Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw spornych właściwy jest Sąd w Wąbrzesku. Za terminowy druk, przesłane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Nr. 40

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub wtorek 5 kwietnia 1932 roku.

Rok XII

Głos z za grobu śp. księdza biskupa Łozińskiego.

„W Imię Ojca i Syna i Ducha Św.. Amen.
Moji najmilszy Diecezjanie!

Nie zaczynam swego listu od zwykłego błogosławieństwa pasterskiego, bo, kiedy będzie Wam czytany, nie będę już Pasterzem Waszym. Piszę go w czasie rekolekcji, które uważam za przygotowanie się do śmierci. Każde rekolekcje trzeba za takie przygotowanie uważać. Śmierć jest blisko każdego z nas, a dzień Pański przychodzi niespodzianie jak złodziej podług porównania ewangelicznego. Dając rozmaite zarządzenia przedśmierne, chcę tu przygotować dla Was, moi Najmilszy, słów kilka i proszę, aby były przeczytane w czasie ceremonii pogrzebu mego, byście je przyjęli jako głos, przychodzący do Was z mej trumny.

Niech to będzie ostatnia moja dla Was nauka. Kiedy ją piszę, mam prawo jeszcze nazywać Was dziećmi swymi, i z prawa tego korzystam z całą miłością, którą mi Bóg wiał do serca, czyniąc mnie Waszym Ojcem Duchownym.

Ta miłość rodzi i utrzymuje w duszy mojej gorące pragnienie spotkania się z Wami wszystkimi w Królestwie chwały Bożej i oglądania Najśw. Oblicza Pańskiego po wszystkie wieki nie inaczej jak wspólnie z Wami.

Zadaniem moim było prowadzić Was do nieba; jakżebych chciał; Dziełki moje Najmilsze, zadanie to tak wykonać, aby nikt mi się z Was nie wymknął, nikt z Was nie zginał. Aby mi było z radością upaść w niebie przed Tronem P. Jezusa, wołając: „Panie, oto ci, których mi powierzyłeś. Są tu wszyscy, nie brak nikogo”. Jakżebych chciał widzieć twarz najmilszą Matki naszej Najświętszej, patrzącej na Was z uśmiechem radości matczynej.

Dzieci mojej! Bardzo niedołącznie służyłem Wam, ani słowem ani przykładem nie umiałem być Wam przewodnikiem, jakim być należało. Wybaczcie mi winy moje... Ale Was kochał bardzo, i bardzo pragnął oddać za Was życie swe całe, i zawsze prosiłem Pana Jezusa, aby mi dał dużo cierpieć za Was, i przez cierpienie wysłużyć Kościołowi to, czego nie mogła dla niego zyskać moja praca nieudolna. Wielkim głosem tej miłości ojcowiskiej wołam do Was — oto w tej chwili już z poza świata: Usłyszcie głos nie mój, ale Boży: Miłujcie Boga. Szukajcie naprzód królestwa niebieskiego i sprawiedliwości jego, a reszta, której potrzebujecie

(Mat. VI. 32), będzie wam przydana (Mat. VI. 33). Nawróćcie się a nie grzeszcie. Czynicie pokutę, a wierście ewangelij (Mk. I. 15). Czynicie pokutę, albowiem przybliżyło się Królestwo Boże. Oto Sędzia Przedwieczny blisko jest, we drzwiach (Mat. XXIV. 33).

Patrzcie przecie: małoście razy widzieli mnie przy tym ołtarzu celebrującego, siedzącego na tym tronie, błogosławiącego Was. Słuchajcie: ileż razy wołałem do Was, nauczałem Was, i choć niezdarne, napominałem. Razem z Wami modliłem się za innych zmarłych. A oto inny dziś odprawia nabożeństwo, a ja, a raczej ziemską powłoką moja leży w tej trumnie bez ruchu, bez głosu, bezwładna jak bryła, bo tylko bryła jest i garścią prochu. Cudzego głosu użyć muszę, aby do Was przemówić: życie moje się skończyło, jestem jakobym nigdy nie był istniał. Ale, Dzieci moje, dziś mnie, jutro każdemu z Was. Wczoraj byłem jako jeden z Was, jutro wy będziecie jako dzisiaj ja: jestem: nicosć na ziemi, a dusza przed sądem Bożym, otrzymująca zapłatę, na jaką zapracowała... Na cóż chcecie Wy zapracować? Ach, póki czas: pracujcie na niebo, na oglądanie Boga, na wieczne miłowanie Go i weselenie się z Nim. Przystałem być pasterzem i ojcem. Ale nie przestałem być przyjacielem waszym. Tak odważam się pisać, włączając miłosierdziu Ojca Niebieskiego, że mnie nie odrzuci od Siebie na wieki. A kto nie jest na tamtym świecie odrzucony od Boga, ten nie tylko nie przestaje kochać swych przyjaciół, ale kocha ich daleko goręcej i potężniej. Bylem Wam wszystkim, wszystkim bez wyjąt-

Marszałek Piłsudski w Egipcie

Podczas pobytu w Kairze, Pan Marszałek Józef Piłsudski odwiedził Polskie Poselstwo. Zdjęcie na ze przedstawia chwilę powitania Pana Marszałka przez sekretarza Poselstwa p. M. Malińskiego i radcę M. S. Z. p. St. Benisa.

„Zbyt wiele zapłać!”

Genewa. (Pat.) Pod tytułem „Zbyt wiele zapłać” dzisiejszy „Journal de Geneve” zamieszcza artykuł o skandalicznej aferze landrata Cichoriusa organizującego propagandę antypolską na pograniczu polsko - niemieckim. Dziennik zestawia pismo Cichoriusa ze znaną deklaracją ministra Curtiusa w maju ub. r. w Genewie, kiedy to niemiecki minister spraw zagranicznych zobowiązał się, że Niemcy nie uczynią dla zaognienia stosunków na Górnym Śląsku. Tem tłumaczy się — dodaje dziennik —, że landrat umieścił na kopercie adnotację: „Do rąk własnych”, przyczem dziennik nie bez ironji podkreśla, że w Niemczech używa się jeszcze atlasów, w których nowe granice nie są zaznaczone.

Balon sowiecki na terytorjum polskiem

Wilno. Z pogranicza donoszą, iż mieszkańcy miasta Radoszkowice zauważyli krążący balon, który po pewnym czasie opadł na pola wsi Puchlaki. W balonie znajdowali się dwaj wojskowi sowieccy, którzy odbywa-

ku, czy mi kto z Was był przychylny czy nie, przyjacielem szczerym i oddanym, choć nie zawsze, znowu dla nieudolności swojej, umiałem to okazać. Tembardziej będę nim w życiu za grobem. Ale wzamian o jedną łaskę zebrać sobie u Was, Najmilszy: Módlcie się za mą grzeszną duszę. Właśnie dla pobudzenia Was do szczerzej modlitwy prosiłem, aby pogrzeb mój odbył się bez pustej parady, tak sprzeczej ze smutnym majestatem śmierci. Skromność surowa przy pogrzebie więcej z pewnością każdego do modlitwy pobudza, i módlcie się gorąco za tych, za których ja miałem i mam obowiązek się modlić, a mozem go nie wypełnić należycie. Módlcie się za nas, aby modlitwy wasze nie tylko poratowały nas przed Panem, lecz abyśmy skuteczniej za Was mogli się modlić.

O Boże, Sędzio Sprawiedliwy i Zbawicielu nasz Najmilszy: Łasce Twej i opiece polecam tę cząstkę Kościoła Twego, która mi przez Najmiejnika Twego powierzona była. Daj mi Pa-

sterza, któryby lepiej im niż ja pasterzował. Polecam wiernie w b. mojej diecezji służy Twoje, a także dzieci Twe krnąbrne i odporne, i tych, którzy mi za pasterza swego nie uznawali, i tych, co Ciebie nie znali. Polecam łasce Twej i opiece szczególnej mych współpracowników, kapłanów, których orzyciami Swymi nazywałem; polecam te tak gorąco przeze mnie umiłowane seminarja z ich wychowawcami, aby były zawsze rozsądnymi cnoty, świętości i zapalać apostołskimi. Oddaję pod opiekę Twą niewinną dźwiągę; broń ją od wszelkich wpływów zgubnych i niebezpiecznych. Weź pod wpływ wyłączonej łaski Swojej jej nauczycieli, przewodników i opiekunów. Oddaję Ci pod opiekę moją Rodzinę, przyjaciół osobistych i dusze, któreś szczególnymi węzłami ze mną związała; napraw Swą łaskę do pełni to, w czym ja im nie usłużyłem lub zaszkodziłem. Racz, Boże, wyplacić według szczodrości Swojej wszystkie dobra, które jestem winien komukolwiek. Pole-

WILUŚ NIE WRÓCI DO NIEMIEC.

Amsterdam. (Pat.) Holenderska agencja telegraficzna oświadcza, iż pogłoska, jaka ukazała się zagranicą o rzekomym powrocie b. cesarza Wilhelma do Niemiec, jest fantastyczną, gdyż b. cesarz przebywa w dalszym ciągu w Doorn.

ZAWIESZENIE W URZĘDOWANIU.

Toruń. (Pat.) Pan wojewoda pomorski zawiesił w urzędowaniu naczelnika wydziału finansowego Komisarjatu Rządu w Gdyni Porzeżyńskiego z powodu poważnych zaniedbań służbowych oraz naczelnika wydziału Magistratu w Skarszewach Zura, skazanego wyrokiem sądu na 4 miesiące więzienia za zabójstwo i na rok więzienia za krzywoprzysięstwo.

POLACY KU CZCI GOETHEGO.

Uroczystości ku czci Goethego zgromadziły w Weimarze elitę świata naukowego, politycznego i dyplomatycznego. Reprezentowane były wszystkie państwa europejskie i pozaeuropejskie. W uroczystościach weimarskich uczestniczyło m. innymi około 300 dyplomatów zagranicznych. W Mauzoleum, w którym spoczywają zwłoki wielkiego pisarza złożono wielką ilość wieńców, m. innymi wspaniały wieńiec polski. Fakt złożenia wieńca polskiego, podkreśla prasa niemiecka wszystkich odcieni społecznych i politycznych. Na zdjęciu naszym widzimy przedstawicieli polskich w osobach radcy legacyjnego poselstwa R. P. w Berlinie p. Schimicza (x), i konsula R. P. w Lipsku dr. T. Brzezińskiego.

cam Ci też całą biedną Ojczyznę mą ziemską: uczyni z niej Królestwo Twoje i Królestwo Marji, Matki Twojej, i ludy jej połącz węzłem miłości chrześcijańskiej. Polecam Ci Litwę ukochaną i Ruś i tę Rosję, dla której kazałem nam pracować, i inne ościennie kraje i cały Ród Ludzki — dzieło Rąk Twoich i nabytek Krwi Twojej. Rozpal Boże wszędzie cześć Najświętszego Serca Twego i rozszerzaj kult Tajemnicy Eucharystycznej. A Ty, Najmilsza Matko Jezusowa i nasza, wspomagać nas codzień modlitwami Swymi i osłaniaj płaszczem miłości Swojej, i wraz ze wszystkimi zastępami niebieskimi wyproś nam wszystkim zbawienie wieczne i wieczne odpocznienie. Amen.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus na wieki wieków. Amen.

Gniezno, 14 września, w dzień Podwyższenia Krzyża Św., 1928 r.

Komunikacja lotnicza Europy z Ameryką

Co jeszcze przed kilku laty uważano za niemożliwość staje się obecnie rzeczywistością. Z dn. 20 marca podjęta zostanie regularna komunikacja Zeppelinem z Ameryką Południową. Sterwio wyjechał w niedzielę o godzinie 0,30 rano i przybył do Pernambuco o godzinie 23,30. Z powrotem wyjechał sterwio dnia 25 marca i przybył 28-go marca do Friedrichshafen. Dnia 3 kwietnia rozpoczął drugą planową podróż a następnie dalsze podróże w 14 dni. Droga prowadząca przez kolonję angielską Gambia w Afryce zachodniej; żąd przez Atlantyk północny do wyspy brazylijskiej St. Paul i ostatecznie przez wyspę Fernando Noronha przy wybrzeżu wschodnim Brazylii leży w tem, że droga przez wodę, wynosi tylko 2000 km. w przeciwieństwie do pierwszej podróży, która przez wyspy kanaryjskie i Cap Verdjskie wynosiła przez morze 6000 km. Na obrazku naszym podajemy mapę z drogą łączącą stary z nowym światem.

Ku uwadze emigrantom

Wobec częstych wypadków okradania emigrantów, przyjeżdżających do Warszawy po wizy lub też w celu dołączenia się do transportów, Syndykat Emigracyjny zwraca uwagę, że emigranci nie powinni w wagonach kolejowych, na dworcach i ulicach zawierać znajomości i mówić o zamierzonym wyjeździe zagranicę. Po wskazówki i informacje zwracać się należy do konduktorów kolejowych, a w miastach do umundurowanych policjantów. Emigranci, przybywający do Warszawy po wizy amerykańskie, winni zapamiętać adres Konsulatu Amerykańskiego (Jasna 11 lub Szkolna 2 — dom przechodni). Nie należy zapominać, że wizę amerykańską można otrzymać tylko w lokalu konsulatu i że tylko w biurze konsulatu wpłacać można należność za wizę (po 10 dolarów od osoby).

Nieznani osobnicy, zaczepiający emigrantów, ofiarujący im pomoc i poparcie w Konsulacie Amerykańskim lub u lekarza — są zwykłymi oszustami i złodziejami, którzy pod pozorem ułatwienia w uzyskaniu wizy — okradają emigrantów.

Kandydaci na wyjazd do Ameryki Południowej lub krajów europejskich, zgłaszający się do konsulatu po wizę, muszą mieć na uwadze, że urzędnicy konsularni załatwiają sprawy wyłącznie w lokalach biurowych konsulatu, a nie w mieszkaniach prywatnych, na klatkach schodowych, w bramach domów itd., dokąd emigrantów prowadzą oszści-złodzieje.

Emigrantów ostrzega się również przed kupnem rzekomych „brylantów”, „złota” i innych przedmiotów bezwartościowych, za które płacą duże sumy, są-

dząc, iż nabywają prawdziwe cenne klejnoty.

Osoby, przybywające do Warszawy dla załatwienia formalności wyjazdowych, winne we własnym interesie wprost z dworca kolejowego zgłosić się do biura Syndykatu Emigracyjnego (Marszałkowska 124), gdzie zostaną im udzielone bezpłatnie wszelkie wskazów-

ki, oraz udzielona pomoc przy uzyskaniu wiz i podane niezbędne adresy. Biura Syndykatu Emigracyjnego na prowincji informują emigrantów o warunkach wyjazdu zagranicę, wyrabiają paszporty emigracyjne i kierują emigrantów do Warszawy z konwojentem, dzięki czemu uchronią emigrantów przed oszustami.

—o—

Wstrzymanie eksmisji bezrobotnym

Warszawa. (Pat.) „Dziennik Ustaw” z dnia 1 kwietnia zamieszcza rozporządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca 1932 r. o zmianie moratorium mieszkaniowego dla bezrobotnych, wydane na podstawie art. 44 ustępu szóstego Konstytucji i ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy. Tekst rozporządzenia brzmi:

Art. 1. Końcowy termin okresu, wymienionego w zdaniu ostatnim ustępu pierwszego art. 23 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 roku o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406) w brzmieniu ustawy z dnia 7 listopada 1931 roku zmieniającej ustawę o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr.

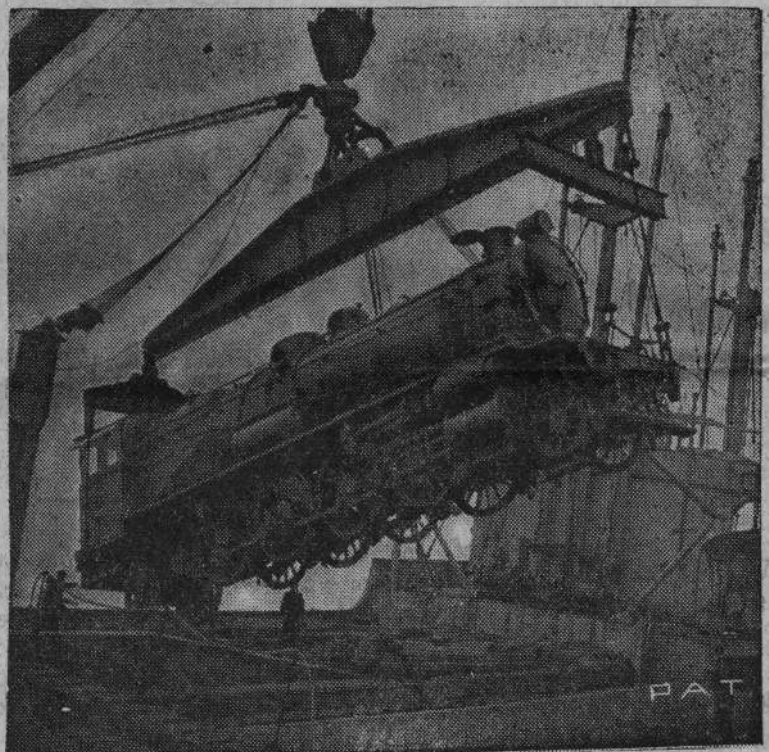
105, poz. 808), ustalony na dzień 31 marca, w roku 1932 ustala się na dzień 31 października.

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się ministrom Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Na podstawie powyższego rozporządzenia wszystkie orzeczone już przez sądy a wstrzymane na okres zimy do 31 marca roku bieżącego eksmisje z mieszkań jedno i dwuizbowych, zamieszkałych przez bezrobotnych, ulegają dalszemu zawieszeniu do końca października br. Eksmisje te zatem nie będą w roku bieżącym wykonywane.

WYWÓZ PAROWOZÓW POLSKICH DO MAROKA.

W ostatnich dniach załadowana w Gdyni na statek norweski „Beldis” 12 lokomotyw wyprodukowanych w Pierwszej Polskiej Fabryce Parowozów, a przeznaczonych dla kolei francuskich w Maroko. Na zdjęciu naszym widzimy załadunek jednego z parowozów na statek „Beldis”.

W. WILIAM.

Szpieg Wilhelma II.

Przełożył z angielskiego D. Królikowski.

(Ciąg dalszy.)

Z pociągu powychodzili już wszyscy podróżni, bo drzwi od wagonów były otwarte. Zeskoczyłem ze schodów natychmiast i pozwalałem unosić się prądowi. Tym sposobem dostałem się do środka muzykantów i śpiewaków, tłoczących się na dworcu.

Witani tak uroczystie przez śpiewaków dyseldorfskich przeszliśmy na peron dworcowy. Tu czekały nas omnibusy i dorożki, do których z krzykiem i śmiechem wchodziłi chórzyski, muzykanci i podróżni.

Dostałem się wprost na ulicę zdziwiony, że nikt mnie o nic nie pytał. Byłem u celu.

Dyseldorf jest ładnym miastem, którego publiczne budowle świadczą o dobrym guście. Wielcy przemysłowcy pamiętali zawsze o sztuce, to też Dyseldorf posiada wybitną szkołę sztuk pięknych.

Był prześliczny poranek wiosenny, nieco chłodny. Po czasie spędzonym we wstrętnej piwnicy Haasego, w zaduchu, czulem się w świeżym powietrzu jak nowonarodzony. Czulem się szczęśliwy świadomością tego, że wolny, że mi się powiodło znowu umknąć groźnym pazurkom Clubfoota.

Przytem serce mi biło radośnie na myśl, że wkrótce spotkam się z Franciszkiem. Byłem w takim usposobieniu, iż w chwili tej nie mogłem przypuszczać, aby mnie mógł spotkać zawód.

Przecież spotkam się wkońcu z bratem!...

Za chwilę doszedłem do rynku, gdzie mi w oczy wpadła wielka kawiarnia, lśniąca, biała, z olbrzymimi oknami, z rzędem stolików, zewnątrz na krytej werandzie. Było to bezwzględnie olbrzymie przedsiębiorstwo całkiem podług najlepszego wzoru berlińskiego.

Aby nikt nie mógł pomylić się co do nazwy, widział napis o kolosalnych złotych literach w wysokości może trzech stóp nad oknami: „Café Regina”.

Była może godzina dziewiąta rano. O tej porze byłem sam gościem. Czulem się istotnie mały, sięląc w kolosalnej sali pomalowanej na biało i zeszpeconej obrazami na ścianach najgrubszego impresjonizmu. Poleciałem kelnerowi, aby mi przyniósł poranne dzienniki.

Moje oczy błędziły po literach bezprzytomnie. Nie wiedziałem, com czytał. Myślałem tylko o Franciszku, kiedy do kawiarni przyjdzie i jak mu się powodzi w Dyseldorfie?

Nagle w gazecie zauważyłem znane mi nazwisko: „Generał von Boden — brzmiał komunikat — adiutant Jego Cesarskiej Mości, został z obowiązków zwolniony z powodu choroby. Generał porucznik odjechał do Opatji, gdzie na stałe osiedzi. Wkońcu kilka notatek biograficznych.

Zaiste Clubfoot był w tym kraju panem wszechwładnym!

Śniadałem w kawiarni w pobliżu drzwi i obserwowałem stąd ruch w mieście. W słońcu krążyło stado gołębi. Na werandzie stał kelner i bezmyślnie przypatrywał się żerującym ptakom. Miał zapadłe policzki, a cała jego postać świadczyła o nędzy, prawie takiej, jaką widziałem u klientów Haasego. Tłumaczyłem sobie wygląd niedostatecznym wyżywieniem, na co cierpiała większość mieszkańców. Pomijając wygląd nędzny, jego oczy zapadłe i głębokie około ust zmarszczki, już jego spojrzenie wyrażało ogromny smutek, tak, iż budzić musiało współczucie.

Jego zamyślenie pociągało mnie, tak, iż od czasu do czasu rzuciałem na niego spojrzenie.

A potem, jakby tajemna mowa krwi wyjawiała mi prawdę, że to mój brat. Nie wiem już, czy wyraz cierpienia, odzwierciedlający się w jego twarzy, czy też cienie i światło nuniące się w jego oczach naprowadziły mi tę myśl.

Uświadomiłem sobie, że w tych rysach chociaż tak wymęczonych rozpoznawałem spojrzenie brata, którego szukam.

Trąciłem łyżką o talerz i zawołałem:

— Kelner...

Skinąłem na niego...

Obrócił się. Przystąpił ku memu stolowi.

Po przejściach, jakie przeżył, był tak niewrażliwy, że mnie nieogolonego, nieuczesanego i ubranego w niemieckie hadry — wogóle nie poznał.

Franciszku — odezwałem się do niego rzewnie po niemiecku, czy mnie nie poznasz?

Był wspaniały widok jego umiejętności panowania nad sobą i nad uczuciem radości z naszego zobaczenia się po tylu strasznych miesiącach, w których mnie czekał.

Tylko mu usta nieznacznie drżały.

W tym czasie zbierał ze stołu naczynia mojego śniadania.

— Jawohl — odpowiedział głosem obojętnym, a potem się uśmiechnął.

Błyskawicznie stanął przede mną brat!

— Teraz ani słówka — mówił, zabierając naczynia. — Mam popołudniu czas wolny. Spotkam się o kwadrans na trzecią na promenadzie nad Renem blisko pomnika Szyllera. Tutaj nie zostawaj. Odejdź do restauracji. Tam jest zawsze pełno i żadne nie zagraża niebezpieczeństwo.

Potem zawołał do pustego lokalu:

— Dwadzieścia sześć płaci...

Takie było moje spotkanie z bratem!

Tegoż dnia popołudniu spacerowaliśmy nad brzegiem Renu, którego prąd jest tutaj chyży.

Zaszliśmy daleko za miasto.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z Konkursu Chopinowskiego w Warszawie

W dniu dzisiejszym odbyło się w sali Konserwatorium Warszawskiego zebranie laureatów i uczestników konkursu im. Chopina. Na zdjęciu naszym widoczni są: Uniński (1) pierwsza nagroda, Ungar (2) druga nagroda, prof. de Greef — Belgja (3), prof. Zurawlew (4) i prof. Smidowicz.

Włamanie do stacji kolejowej

Toruń. (Pat.) W nocy z 29 na 30 b. m. nieznani sprawcy włamali się do biura stacyjnego w Kamarkach, pow. chełmińskiego, gdzie w poszukiwaniu gotówki powyrzucali z wylamanej skrytki żelaznej znajdujące się tam akta. Pieniądzy nie znaleźli, ponieważ zawiadowca stacji zabrał je w przeddzień włamania do swego mieszkania. Włamywacze poprzeczali następnie druty telefoniczne, pocztowe i kolejowe, poczem zbiegli. Dochodzenia w toku.

Wykopaliska na Pomorzu

Bydgoszcz. (Pat.) W ostatnich czasach dokonano na terenie Pomorza całego szeregu odkryć archeologicznych. Tak więc w Swarzewie natrafiono w polu na przedhistoryczny grób skrzynekowy, zawierający kilka nacieków urn z popiołami.

W Borach Tucholskich, jak już donosiliśmy, odkopano posąg bożka Światowida oraz skamieniałe czaszki tura i niedźwiedzia.

Opodal Pucka znaleziono 30 monet srebrnych rufickich, z okresu około 965 roku po narodzeniu Chrystusa.

SAMOBÓJSTWO PRZEMYSŁOWCA AMERYKANSKIEGO.

78-letni rzemysłowiec Georg K. Eastmann, właściciel wielkich fabryk wyrabiających aparaty fotograficzne Kodak, zakończył żywot wystrzałem w serce. Powodem miał być przesyt życia i długoletnia choroba. Eastmanowi udał się swego czasu wynalazek suchej kliszy na czym dorobił się w krótkim czasie olbrzymiego majątku. Koncern Kodaka zatrudnia w Ameryce 25 000 robotników. Na całym świecie utrzymywał Eastmann fabryki filijne, między innymi także w Niemczech Kodak G. m. b. H. w Berlinie. Majątek jego obliczają na 2 miljardy marek.

CZYTELNICTWO NA POMORZU.

Starogard. (Pat.) Stan czytelnictwa na Pomorzu wyraża się obecnie cyfrą 559 bibliotek. Przeciętny księgozbiór 1 biblioteki na Pomorzu wynosi 196 książek.

GODZINY URZĘDOWAŃ W BIURACH PAŃSTWOWYCH.

Warszawa. Z dniem 1 bm. rozpoczął się, zgodnie z uchwałą Rady Ministrów, letni czas urzędowania w biurach państwowych, które teraz czyn-

ne są od 8-mej do 15-tej, w soboty zaś do 13.30.

ŚWIĘCONE DLA BEZROBOTNYCH.

Starogard. (Pat.) We wszystkich większych miastach pomorskich urządzono podczas świąt wielkanocnych po raz pierwszy „święcone” dla bezrobotnych i ich rodzin.

WYŁOWIENIE ZWŁOK.

Starogard. (Pat.) Ze Świecia donoszą: w Czarnej Wodzie wyłowiono zwłoki pielęgniarza Leona Grelewicza, zaginionego wśród tajemniczych okoliczności.

ŻEGLARSKA FLOTA HARCERSKA.

Pierwsza morska drużyna harcerska w Gdyni zakupiła kuter żaglowo-motorowy „Zorza”.

Załogę kutra stanowią będą harcerze, posiadający stopień „sternika morskigo”.

Na kutrze projektowana jest w br. wycieczka do Bornholmu oraz udział w międzynarodowym zlocie skautów morskich w Gdyni.

„DAR POMORZA W GDYNI”.

Gdynia. (Pat.) W dniu 1 bm. o godzinie 6-ej rano zawiął do portu po dłuższej oceanicznej podróży ćwiczebnej statek szkolny „Dar Pomorza”.

PODZIĘKOWANIE.

Warszawa. (Pat.) Sekretarjat osobisty Pana Marszałka Piłsudskiego składa niniejszem podziękowanie wszystkim instytucjom i osobom, które z okazji imienin Pana Marszałka złożyły powinszowania, adresy i upominki.

Truciciel trzech żon

Bydgoszcz. (Pat.) W związku z areztowaniem przed miesiącem i osadzeniem w więzieniu w Chojnicach gospodarza Kosznika z Zielenia w pow. kościerskim, podejrzanego o otrucie swej trzeciej żony, dokonano ostatnio w Poznaniu analizy zawartości żołądka zmarłej, która doprowadziła do ujawnienia śladów strychniny.

Na skutek tego władze postanowiły dokonać ekshumacji 2-ch pierwszych żon Kosznika, których szybka śmierć w kilka zaledwie tygodni po ślubie zdaje się przemawiać również za tem, iż zostały one otrute.

Krwawy napad

Wilno. (Pat.) Z Filipowic donoszą o napadzie bandyckim, dokonanym na folwarku Michałowice, należący do Pizewłockiego. Bandyci, zauważeni przez służbę, która stawiała im opór zostali zmuszeni do ucieczki.

Policja zorganizowała natychmiastowo pościg. W pobliżu wsi Uździeje oto-

czono uciekających, przyczem wywiązała się obustronna strzelanina, w czasie której ciężką ranę odniósł herszt bandy, były dywersant P. Dumniewicz. Dwóch jego towarzyszy, Michała Naremiarza i Konstantego Dudzika, ujęto. Staną oni przed Sądem Doraźnym. Herszt bandy umarł.

Objawienie N. M. Panny

Citta del Vaticano. 3. 4. Ostatnio wielkie wrażenie w Hiszpanji wywołały wieści o cudownym jakoby objawieniu się płaczącej Matki Boskiej w cichej baskijskiej dolinie Ezquioga, niedaleko San Sebastian.

Wobec tego, że na wieść o objawieniu rozpoczęły się liczne pielgrzymki do

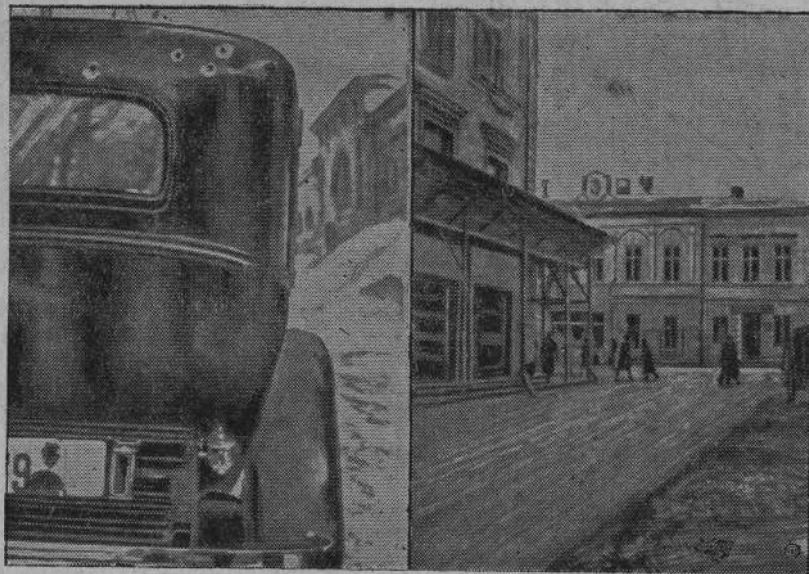
Ezquioga, zaczęto nawet mówić o budowie wielkiej świątyni na miejscu objawienia, biskup z Vittoria ogłosił do podwładnego sobie duchowieństwa zakaz nietylko oficjalnego, ale nawet prywatnego odwiedzania tej miejscowości, dopóki Kościół sprawy nie zbada i wyda o nie swe orzeczenie.

Różne wiadomości.

— **Zwrot komornego.** Zwrotu komornego wykraczającego poza granicę określone w ustawie o ochronie lokatorów nie można żądać na podstawie ustawy, gdyż art. 10 wymienionej ustawy pozwala tylko żądać tak zwanego odstępnego tj. tego, co się dało z tytułu nie mającego bezpośredniego związku z umową najmu, a dotyczyć może wszelkich świadczeń na ten obowiązek stoi z umową najmu w bezpośrednim związku.

Można jednak w myśl wyroku Najwyższego Sądu z dn. 20. 5. 30 r. żądać zwrotu, jeżeli zachodzą znamiona przestępstwa art. 23 ustawy z dn. 2. 7. 1920 r., który to przepis postanawia jako karalne, jeżeli właściciel lub zarządca domu żąda lub przyjmuje za mieszkanie lub lokal zapłaty świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, albo obietnicę tychże.

Przed procesem o zamach w Moskwie

W najbliższych dniach stanie przed sądem obywatel rosyjski Juda Stern i jeden współnik, który jak wiadomo w dniu 5 marca urządził napad rewolwerowy na sekretarza poselstwa niemieckiego w Moskwie v. Twardowsky'ego a który przeznaczony był na posła v. Dircksen. Na obrazku naszym widzimy samochód poselstwa z śladami wystrzałów i ulicę Leontjewską, w której po prawej stronie znajduje się poselstwo. Zamachowiec stał pod rusztowaniem.

Z dnia WRZÓD.

Oznaką człowieka złego, małego, umysłowo nierozwiniętego jest również plotkarstwo.

To bezkrwawe narzędzie w rękach ludzi podłych, sieje moralne spustoszenie.

Plotką zajmują się tylko źli ludzie, w celu nasycenia swych mściwych, złośliwych uczuć wobec swego bliźniego.

Krzywda, wywołana plotką — woła o pomstę do Boga.

Nie wystarczy podkreślać, że ma się **dobrze wychowanie, pierwszorzędne nie-**

mal, bo kto plotkuje naprawdę dobrego wychowania **niema,** natomiast posiada **pychę.**

Ile by można na tematy te napisać! Całe wprost tomy. Bo zaobserwować można plotkarstwo i pychę wszędzie — na każdym kroku.

Znane są fakty, że niektórzy (może niektórzy?) chodzą po domach i plotkują jakby nic innego do roboty nie miały.

Szkoda. Przecie drogi czas mogłoby ci ludzie zużytkować o wiele pożyteczniej niż na obmawianiu bliźniego.

Kiedyż nareszcie będzie to „**dobrze wychowanie?**” Kiedy zniknie ten wrzód na ciele??

